

Slovenska zveza na Švedskem

Informativno glasilo

Številka 1 letnik 1 pomlad 2002

Nummer 1 årgång 1 våren 2002

Informationsbladet

Slovenska Riksförbundet i Sverige

SLOVENSKA ZVEZA, Box 237, 261 23 LANDSKRONA

Telefon 0457 - 77 185, Fax 0457 - 77 184, PG 72 18 77 - 9

SPOŠTOVANI BRALCI

Pred Vami leži prvi izvod Informativnega glasila Slovenske zveze na Švedskem - v nadaljevanju IGSZ. Domnevam, da ste v tem trenutku v mislih pri "Našem glasu", kateri je žal po skoraj 28. letih in 170 številkah - upamo, da ne za vselej - utihnil lanskega decembra. Prav je, da se uredništvu in dopisnikom zahvalimo za požrtvovalno delo in prijetne trenutke, prebite ob prebiranju časopisa.

Primerjava med obema publikacijama seveda ni mogoča: "Naš glas" je urejala dobro vpeljana in izurjena skupina, IGSZ pa je plod dela amaterjev katerim ne manjka entuziazma, zatakne pa se pri znanju in konceptu, torej zasnovi. "Naš glas" je - to moramo priznati vsi - dosegel zavidljivo literarno in umetniško raven, IGSZ pa bo slonel na prispevkih naših bralcev, članov društev, katerih večina ne goji umetniških in literarnih ambicij. Nasprotno! Po prvih dopisih sodeč, se lotevajo čisto vsakdanjih društvenih pa tudi osebnih problemov in drobnih radosti. Tudi tako bo prav saj upamo, da bodo prav te teme zanimale večino Vas. Če bo tako bomo zadovoljni, saj smo s tem izpolnili naše poslanstvo.

JoF

V tej številki boste prebrali:

- Str. 3-4 - Rada Pišler - Pismo iz Slovenije
- Str. 4-5 - Adi Golčman - Na razpotju
- Str. 5-7 - Avgušтина Budja - Kratka kronika slovenskih društev v Landskroni
- Str. 8-9 - Erika Jacobson - Göteborg - zgodovina
- Str. 9-11 - Slov. katoliška misija - Zvone Podvinski
- Str. 11 - Rekordno leto v Olofströmu - Ciril M. Stopar
- Str. 11-12 - Klavdijin dnevnik - Klavdija Renner
- Str. 13 - Naslovi

Uredništvo

To številko IGSZ sta uredila Avgušтина Budja in Jožef Ficko

Prosimo Vas, da svoje dopise pošiljate na naslov:
Jožef Ficko, Rantzowg. 9-B, 212 21 Malmö.

Pismo iz Slovenije

Oglašam se iz zimske Slovenije. Tu se že od sredine decembra dnevne temperature držijo okrog ničle, nočne pa padejo kar krepko pod ledišče. Snega je trenutno sicer bolj malo, a zato nam skoraj vsak dan posije sonce, če ni megle, seveda. Kljub mrazu pa se že pojavljajo prvi znaki pomladi: drevesa in grmovje dobivajo brstiče, na prisojnih predelih v gozdu pa je že decembra pričel kukati izpod listja prvi teloh. Ljudje pravijo, da se bodo koncem januarja prikazali tudi prvi zvončki.

Slovensko politično življenje se je sklenilo z bilanco dogodkov v letu 2001. najbolj aktualen je seveda vstop v EU. Slovenija je tik pred koncem leta 2001 zaključila še 26. poglavje – od 29 – in je trenutno na prvem mestu med kandidatkami. Preostanejo pa še tri najtežja poglavja, ki so ekonomskega značaja, med njimi tudi kmetijstvo. Vlada računa, da bo pogajanja zaključila do konca leta 2002 in bo postala polnopravna članica EU v začetku leta 2004, leta 2006 pa tudimonetarne sistema, se pravi, da bo kot plačilno sredstvo opustila tolar in prevzela evro.

Tu se torej premika naprej kljub "dobrim sosedam" – Avstrija se, denimo, ponaša z Jörgom Haiderjem – koroškim politikom, vodjem avstrijske svobodnjaške stranke. Le ta si z grožnjo, da bo zavlekel pristop Slovenije k EU, nabira glasove med avstrijskimi volilci. Njegova zadnja "cvetka" je grožnja avstrijskemu ustavnemu sodišču in njegovemu vodji Adamovichu, ki je razsodilo, da morajo oblasti na avstrijskem Koroškem postaviti dvojezične napise v vseh krajih, kjer je vsaj 10 odstotkov slovensko govorečega prebivalstva.

Tudi druga soseda, Italija, bi rada iztržila od Slovenije čimveč, od povračila premoženja razlaščenim italjanskim državljanom do iskanja krivcev za "fojbe". Vse to nekaterim desničarskim politikom odgovarja, da lahko postavljajo pogoje Sloveniji pred vstopom v EU.

S tretjo sosedo, Hrvaško, je jeseni že kazalo, da bo končno sklenjen sporazum o meji, vendar ga je hrvaški Sabor zavrnil, češ, da je za Hrvaško sporazum slabši kot za Slovenijo. Zanimivo pa je, da so se isti razlogi proti sporazumu pojavili tudi v Sloveniji, vendar v obratnem smislu. Po razlagah nekaterih slovenskih politikov bi s sporazumom Hrvaška potegnila daljši konec.

Trenutno buri ljudi pivovarska afera – dvoboj slovenske Pivovarne Laško in belgijske Interbrew za večinski delež v pivovarne Union. Javno mnenje bi najraje obdržalo obe pivovarni v slovenski lasti, zakoni tržišča pa so neusmiljeni, brez konkurence bo pivo drago.

V slovenski notranji politiki je novo tudi to, da so očetje uradno dobili pravico do starševskega dopusta. Pri tem so se krojilci zakona zgledovali po skandinavskih

državah, še posebej po Švedski. Nasploh navajajo slovenski politiki švedsko kot zgled države z uspešno socialno politiko. Pri tem včasih navajajo primere, katerih ne poznam in se berejo kot pravljica, pa me zato zanima, kdaj so ti politiki obiskali Švedsko in si nabrali takšnih informacij.

Ali veste kdo je Slovenec leta 2001? Če ste pomislili na Srečka Katanca, selektorja slovenske nogometne reprezentance, ste uganili. Po anketi Nedeljskega Dnevnika pa je Katanec pred Milanom Kučanom, na tretje mesto pa se je uvrstila vida Žabot, bivša nuna, ki zdaj živi v Italiji in se ukvarja z dobrodelništvom in duhovnim življenjem.

Mislím, da se vam natrosila dovolj novic iz slovenskih logov. Ko se vam bom oglasila naslednjič, bo tu že prava pomlad. Vas kaj skomina?

Rada Pišler

Pripomba uredništva: Se vam navedeni podatki zdijo zastareli? Rada nam je poslala svoj dopis že 15. januarja t.l.

Na razpotju

Stockholm

V slovenskem društvu v Stockholmu iz leta v leto vse bolj opažamo osip članstva. Dejavnosti usihajo še pri tistih ki se trudijo, načrtno delo izumira. Na občnih zborih, raznih sejah in sestankih premlevamo kaj storiti, da bi to preprečili. Poskušamo najti vzroke, vendar pridemo vedno do enakih zaključkov; ljudje se vse bolj prilagajao švedskemu načinu življenja. Pestra izbira kulturnih dobrin je zasenčila potrebo po gojenju materine kulture. Druge in tretje generacije s svojim delom ne znamo pritegniti v društvene vrste. Ljudje kažejo zanimanje predvsem za občasne prireditve v obliki kulturno-zabavnih prireditev - beri veselíc.

Ubadamo se tudi z vprašanjem društvenih prostorov, vse prireditve potekajo v kletnih prostorih prijaznega rojaka ali pa celo po domovih. Za večje prireditve pa moramo iskati ustrezne prostore, ki so večinoma zelo dragi. Tako od nekđaj zelo aktivnih društvenih sekcij in krožkov sedaj občasno deluje le še pevski zbor. Zato se člani upravnega odbora vsako leto ubadamo z velikokrat nepremostljivimi tehnično-organizacijskimi problemi in jim s tem zmanjka časa za vsebinsko delo. Velikokrat dobro zasnovan načrt društvenega dela se tako izniči.

Zavedamo se, da se s podobnimi problemi srečujejo številna slovenska društva na Švedskem. Dobro bi bilo, če bi na eni izmed prihodnjih sej Slovenske zveze, ali pa celo na občnem zboru, izmenjali izkušnje in si s tem medsebojno pomagali pri bodočem delu.

Slovenija se predstavi

V bližnji prihodnosti bo pri založbi Carlssons v seriji 'Se...' izšla turistična knjiga o Sloveniji, katere avtor je znani voditelj televizijskih oddaj, Ulf Schenkmanis. Obsegala bo približno 200 strani. V uvodu je avtor zgodovinsko in kulturno orisal Slovenijo in navedel nekaj njenih najvidnejših predstavnikov. Ta del je precej pomankljiv, velikokrat enostransko obdelan. Toliko bolj pa se avtor oddolži bralcem v turističnem delu. Predstavil je mnogo slovenskih krajev, tudi tistih manj znanih, njihove posebnosti in približno oddaljenost do važnih prometnih vozlišč. Kot pravi sam, je našo domovino velikokrat obiskal in se z njenimi lepotami osebno seznanil. Upajmo, da bo ta knjiga prišla v roke mnogim in s tem razširila prepoznavnost Slovenije, dežele na sončni strani Alp.

Dan samostojnosti

V organizaciji Veleposlaništva RS v Stockholmu je bil v ponedeljek, 17. decembra 2001, sprejem v počastitev Dneva samostojnosti v prikupni kleti Grappa, v bližini veleposlaništva. Udeležilo se ga je približno 200 rojakov, veliko več kot na kakšni drugi svečanosti. Ob tej priložnosti je prestavnica veleposlaništva, gospa Alenka Česnik omenila ta slovenski zgodovinski datum in vsem zaželela vesele praznike.

-an

SLOVENSKO PEVSKO DRUŠTVO »ORFEUM« V LANDSKRONI 1968 – 2002

Kronika društva TRIGLAV-LIPA-ORFEUM na kratko

Slovenska društva po svetu so si bistveno med seboj zelo podobna. Osnovni cilj društev je predvsem ohranitev slovenske kulture in slovenskega jezika, ki je predpogoj za človekovo lastno identiteto. Če poznamo samega sebe, se bolje cenimo in tako lahko bolje cenimo tudi druge ljudi. Slovenska društva naj bi širila miselna obzorja svojih članov, prispevala naj bi k boljšemu razumevanju med posamezniki – člani na ožjem področju in med narodi v širšem, globalnem smislu. Kultura je nekaj, kar se neprestano spreminja; od drugih povzemamo tisto, kar nam ugaja in tako plemenitimo sami sebe in druge. Vse to so seveda tudi prvotne zamisli in želje ustanoviteljev posameznih slovenskih društev, vendar vedno ne gre vse tako gladko, kot bi želeli.

Marsikdaj se zatakne ravno zaradi različnih interesov, tu in tam pa nam manjka tudi tolerantnosti, živimo za včeraj in danes pa ne mislimo na zanamce in prihodnost ter tako niti ne iščemo odrešuječe poti k dialogu. To je lahko tudi vzrok za začetek

krušenja neke skupnosti, seveda pa obstojajo še razni drugi vplivi, ki lahko usodno vplivajo na razvoj nekega društva. Dnevno sprejemamo jezik in kulturo novega okolja, trudimo se biti del švedskega društva in se prilagajamo – najsi je to integracijsko ali asimilativno. Ves čas pa nas tarejo tudi organizacijske in ekonomske težave. Ne smemo pozabiti, da je nekaj desetletij v zgodovini zelo kratka doba, pa vendar zelo dolga v življenju posameznega človeka.

Mešani pevski zbor Triglav nastopa v okviru istoimenskega kluba TRIGLAV v Landskroni 1968-1987 pod vodstvom Avgusta Budja (na levi v zadnji vrsti)

Slovensko društvo v Landskroni je bilo ustanovljeno leta 1968 pod prvotnim imenom Slovenski kulturni klub TRIGLAV. Namen društva je poleg kulturne – predvsem pevske - dejavnosti bil tudi ohranjanje narodne zavesti med rojaki in medsebojno povezovanje. Leta 1977 je TRIGLAV po združitvi z opozicijskim društvom SLOVENIJA, - le to je leta 1973 nastalo s posredovanjem takratne SIM¹ - povzel ime LIPA (glej zbornik *TEMNA STRAN MESECA, kratka zgodovina totalitarizma v Sloveniji 1945-1990*. Ljubljana 1998, Nova revija; Zbornik člankov in dokumentov, ur. Drago Jančar, strani 234-247). Citat na strani 246:

Sodelovanje komunistov v tujini pri samoorganiziranju emigrantov, utrjevanje njihovega moralnopolitičnega razpoloženja Konkretna posledica tega delovanja so bili tudi poskusi razbijanja starih izseljenskih društev oziroma ustanavljanja protidruštev, npr. na Švedskem in drugod..

Znano je, da na Švedskem ni bilo primera, razen v Landskroni (TRIGLAV 1968 - SLOVENIJA 1973), da bi se SIM neposredno vmešavala v delovanja društev, zato je upravičeno predvidevanje, da se ta dokument (glej citat zgoraj), ki je v originalu sicer veliko daljši, nanaša na slovenski kulturni klub TRIGLAV v Landskroni. Morda bo kdo pripomnil, da je vse to preteklost, vendar je ta preteklost prisotna med rojaki v

¹ O problematiki delovanja ZK v tujini. CK ZKS, Komisija za naloge ZKS v zvezi z našimi delavci v tujini, Ljubljana, december 1980, str. 1. A.e. IV/3942.

Landskroni še danes. Na podlagi tega se je maja leta 1999 društvo LIPA (prvotno ime TRIGLAV) spet razcepilo na dve veji; ustanovljeno je novo pevsko društvo ORFEUM, ki gradi na pevski, kulturni in izobraževalni tradiciji prvotnega kulturnega kluba TRIGLAV. Članstvo LIPE pa je v veliki meri sestavljeno iz bivših članov društva SLOVENIJA (1973-1977). Slovenci v tem kraju smo razcepljeni na dva tabora, kar se odraža pri aktivnostih in tudi pri medsebojnih odnosih. Tu smo isti ljudje, vendar z razliko, da nas je vse manj, povečalo pa se je število Slovencev druge in zdaj že tretje generacije. Posledica tega je skrhanje odnosov med člani obeh skupnosti oziroma društev, kar se prenaša tudi na mladi rod. S tem je povzročena škoda, kajti slovenska društva bi naj širila miselna obzorja svojih članov in prispevala k boljšemu razumevanju.

ORFEUM

V okviru slovenskega kulturnega društva ORFEUM v Landskroni delujejo predvsem skupine: pevski zbor Orfeum, vokalni tercet Sestre Budja ter pouk slovenskega jezika in kulture. Skupine sodelujejo na raznih prireditvah za Švede, priseljske prireditve, na nekaterih katoliških manifestacijah ter na proslavah slovenskih društev na Švedskem. Sestre Budja pa nastopajo tudi na slovenskih odrih in v raznih medijih v Sloveniji, predvsem v času počitnic in dopustov. Sestre Budja so doslej posnele štiri zgoščenke: SPOZNANJE 1998, TEDEUM (slovenske božične pesmi) 1999, TEDEUM (švedske božične pesmi) 1999 ter OTROCI ZEMLJE 2000. Leta 2001 je bila pod vodstvom slovenskega TV-režiserja Matjaža Koncilje dokončana tudi dvojezična videokaseta sester Budja in kot gost sodelujoči družinski pevski zbor Orfeum, z naslovom GLASBENI MOSTOVI, po švedsko MUSIKBROAR. Jeseni leta 2000 so sestre Budja postale tudi dobitnice kulturne štipendije mesta LANDSKRONA z motivacijo (moj prevod):

Sestre BUDJA so z lastnimi besedili in glasbo skozi dobo več let obogatile pevsko in glasbeno življenje v Landskroni in v drugih krajih. Sodelovanje v projektu GLASBENI MOSTOVI med občinama Landskrona in Ribnica v Sloveniji kaže na ambicijo, da bi s pomočjo besedil in glasbe ustvarile razumevanje za kulturo obeh držav. Sestram Budja je dodeljena kulturna štipendija kot vzpodbuda k nadaljnim kulturnim ambicijam in ustvarjanju kulturnih mostov.

(Podpisana: župan Landskrone Gösta Nilsson ter direktor občine Leif Borg)

Danes šteje slovensko društvo ORFEUM 43 članov in je tako eno najmanjših a zato najstarejše slovensko društvo na Švedskem. V okviru društva je tik pred dokončnim nastankom učbenik švedskega jezika za Slovence ter v začetni fazi učbenik slovenskega jezika za Švede. Delajo tudi na nastanku slovensko švedskega in

švedsko-slovenskega turističnega vodiča v knjižni obliki. V letu 2002 načrtuje društvo posneti še eno zgoščenko, ki bo vsebinsko zajemala misel: PESEM NAS DRUŽI. Želimo, da naj pesem in predvsem slovenska zavest družijo vse Slovence na Švedskem!

Avguština Budja

Kratek pregled zgodovine mesta Göteborg

Mesto Göteborg se je osnovalo na področju današnjega mestnega predela Hisingen leta 1607. Že leta 1611 pa so ga Danci požgali do tal. Osnovanje mesta je bilo strateško važno za navezovanje trgovine in kot izhod v svet, zato je kralj Gustav II Adolf prišel leta 1619 ter s prstom pokazal kje naj se postavi novo mesto in dal takoj izdelati načrt za gradnjo le tega. Tako je že leta 1621 na tem kraju zraslo mesto Göteborg. Hvaležni meščani so kralju zato v središču mesta postavili spomenik.

Prvi meščani so bili priseljenci iz Holandije, Nemčije in Škotske. Holandci so bili izredno dobrodošli, celo davkov in ostalih dajatev prosti. Švedi so potrebovali izkušene strokovnjake za izgradnjo kanalov in mesta samega. Tudi ostali priseljenci so pomagali pri razvoju trgovine in pri izgradnji mesta, ki je trajala skozi vse 17 stoletje. Zaradi utrdb, kanalov (ki so jih nato v času od 1898 do 1905 zasipali) in obzidij se je mesto prištevalo med najboljše utrjena v severni Evropi, kar pa ga ni moglo zaščititi pred epidemijo kolere, ki je od 1830 do 1833 razsajala tudi na Švedskem in samo v Göteborgu zahtevala življenje vsakega sedmega meščana.

Sčasoma so porušili tudi velika, lepo okrašena mestna vrata ter mesto prilagodili modernemu načinu življenja. Ob koncu 19. stoletja je štelo mesto Göteborg 12 800 prebivalcev. Takrat se je pričela naglo razvijati tudi industrija, trgovina in pomorstvo. Osnovana je bila pomorska linija za Ameriko; ladje so iz göteborgskega pristanišča v letih med 1851 do 1930 prepeljale v Ameriko blizu 1,5 milijona švedskih emigrantov.

Leta 1846 dobi Göteborg kot prvo mesto na Švedskem plinsko razsvetljavo, 1862 pa je odprta železniška proga Stockholm – Göteborg. 1879 zapelje prvi tramvaj s konjsko vprego skozi mesto, katero je imelo ob koncu 19. stoletja že 120 000 prebivalcev. V 20. stoletju se je mesto Göteborg za Stockholmom razvilo v drugo najmočnejše industrijsko in pomorsko mesto na Švedskem. Med drugim so bila tukaj osnovana podjetja kot so Volvo, SKF, SAAB in Ericsson, ki so si pridobila sloves po vsem svetu.

Mesto Göteborg slovi po muzejih, galerijah, cerkvah in gledališčih in po zabavnem parku Liseberg, največjim v Skandinaviji. Danes ima mesto Göteborg 470.000 prebivalcev, z okolico pa 700.000.

Slovensko kulturno društvo France Prešeren

V drugi polovici 20. stoletja je švedska industrija potrebovala tujo delovno silo. Sem so se začeli priseljevati med drugimi tudi Slovenci. Domotožje, potreba po druženju, ohranjanju slovenskega jezika in tradicij je narekovala osnovanje društva tudi v Göteborgu, ki je bilo leta 1973 osnovano pod imenom SKD France Prešeren.

Več kot dve desetletji so bile društvene aktivnosti na zavirljivi ravni, pred nedavnim pa se je slika našega društva spremenila. Postali smo starejši, mnogi so se upokojili, se morda nekoliko tudi asimilirali, naši otroci obiskujejo švedske šole in prireditve, pri njih se močno čuti vpliv švedske kulture, ki pušča sledove tudi pri delovanju društva.

V primeru, da mi je uspelo prikazati kratko zgodovino mesta Göteborg in SKD France Prešeren, se bom počutila zadovoljna.

Erika Jacobson

Slovenska katoliška misija na Švedskem slavi 40 letnico svojega delovanja med rojaki

Ob srečanju z našimi najstarejšimi rojakinjami in rojaki tukaj na Švedskem sem zvedel, da so nekateri prišli na Švedsko že pred letom 1960. Nekateri so hvalabogu še živi in tako z njimi živi spomin na tista leta njihovega prihoda v to severnoevropsko deželo. Za temi prvimi povojnimi priseljenci pa je prišla glavnina naših rojakov in rojakinj v letih 1960 do 1970. Kasneje se je hvalabogu val priseljevanja iz Slovenije na Švedsko zelo zmanjšal.

V skrbi za dušno oskrbo naših ljudi na Švedskem je Slovenska Cerkev poslala sem tudi slovenskega duhovnika. Tako je leta 1962 prišel na Švedsko duhovnik Jože Flis, ki je oral ledino dušnega pastirstva v tej deželi. Deset let trdega dela - bilo je potrebno začeti vse na novo: organizirati, zbirati naslove, povezovati ljudi - ni bilo lahko. To trdo delo je obrodilo sadove, ki jih je čutiti pri pastoralni oskrbi še danes. To je bilo v času, ko katoliška Cerkev še ni povsem svobodno zadihala, saj je šele papežev obisk na Švedskem leta 1989 pripomogel, da so tudi v okviru države pričeli smatrati Katoliško Cerkev kot sebi enakovrednega partnerja. Tudi katoliški župniki niso vselej dobro razumeli smernic II. vatikanskega koncila, čeprav je z njim zavel novi duh v Katoliški Cerkvi. Prav tako so v protestantski Skandinaviji še vedno veli hladni vetrovi. Tako je bilo tudi v sami Katoliški Cerkvi, ki je bila sama po sebi dokaj toga. Zato Jožetu Flisu na začetku ni bilo lahko. Toda prav njegovo prizadevno delo, ko je med drugim v prvi letih pomagal tudi hrvaškemu katoličanom ter delo duhovnikov drugih narodnosti, je pripomoglo, da so ob vseh spremembah v Katoliški in Protestantski Cerkvi izginili razlogi za medsebojno nezaupanje.

Deset let trdega dela v Gospodovem kamnolomu je dušnega pastirja Jožeta Flisa. telesno in duševno izčrpalo. Vrnil se je v Pariz, kjer je živel in deloval vse do svoje smrti. Pokopan je v Poljčanah, kjer sem lansko leto obiskal tudi njegov grob in se ljubemu Bogu zahvalil za njegovo delo, za vse žrtve in napore v dobro slovenstva ter ohranjanja slovenskih korenin na Švedskem.

a njim je v daljših časovnih obdobjih prihajal iz München-a med leti 1972 do 1977 pater Janez Sodja. Vsi, ki ste ga poznali in se z njim srečevali, veste, s kakšno ljubeznijo se je razdajal za ohranjanje katolištva in slovenske identitete. Še danes slišim od rojakov, da je imel svoj Volkswagen natovorjen s slovenskimi knjigami in Našo lučjo. Skoraj ni slovenske družine, ki ne bi imela v svoji knjižnici kakšne knjige, kupljene ali podarjene od patra Sodje z namenom, da bi se ohranil slovenski jezik, slovenske korenine in s tem slovenska zavest. Ena največjih zaslug patra Sodje pa je iz leta 1974, ko je prvič organiziral binkoštno romanje v Vadsteno, ki je postalo tradicionalno, saj bo drugo leto (2003) v Vadsteni že 30 srečanje.

V letih mojega delovanja na Švedskem sem srečal precej ljudi ki so takorekoč vsakoletno romali v Vadsteno in se po sv. maši, ki jo ponavadi vodi kakšen gostujoč duhovnik, poveselili tudi v kateri izmed dvoran v Vadsteni. Vsa ta leta ste rojaki gojili tudi ljubezen do slovenstva, saj ga ni bilo praznovanja, da ne bi bila tam prisotna tudi slovenska muzika in slovenska pesem. Le kdo se ne spominja narodno-zabavne skupine Lastovke, vokalnega terceta sester Budja in pevskega zbora Triglav z organistom Avgustom Budjo na čelu, ki so dolga leta skrbela za pevski del bogoslužja in za veselo razpoloženje v dvorani, kakor tudi vseh ostalih skupin, ki so nastopale v kulturnem delu programa. Sestram sv. Birgitte so Slovenci tako prirasli k srcu, da si skorajda ne morejo predstavljati Binkošti brez le teh.

Delo patra Janeza Sodje je 16 let skrbno nadaljeval Jože Drolc. Nekaj časa sta mu pomagala duhovnika Ljubljanske nadškofije Jože Bratkovič in kasneje še Stanislav Cikanek, ki sta delovala na južnem Švedskem. V okviru Slovenske katoliške misije in slovenskih društev so bila to zelo razgibana leta. Delo katoliške misije na Švedskem je na svoj način pripomoglo tudi k promociji novo nastale slovenske države.

VADSTENA 2002 – MANIFESTACIJA VERNOSTI IN SLOVENSTVA

Drage rojakinje in rojaki!

Binkoštno romanje je za vas in zaradi vas, zato **19. maja 2002 vsi dobrodošli v Vadsteno**, da se skupaj zahvalimo za 40 letno delo slovenskih duhovnikov med vami, da skupaj praznujemo in načrtujemo za bodočnost. Najprej k sestram Sv. Brigite, kjer bo **ob 12. uri vodil slovesno mašo mariborski škof Dr. Franc Kramberger**. Ob

njem bo tudi upokojeni škof Dr. Hubertus Brandenburg iz Helsingborga, delegat Msgr. Janez Pucelj in drugi duhovniki.

Za slovesno bogoslužje bodo poskrbeli pevci kvarteta iz Slovenije in mi vsi, ki bomo prepevali cerkvene ljudske pesmi. Pri sestrah nas bodo na njihovem vrtu pogostili z juho in kavo. Misijski pastoralni svet bo poskrbel za jedačo in pijačo. Za veselo razpoloženje v dvorani je zadolžen glasbeni trio, prihod katerega je skupaj s kvartetom oskrbel predsednik društva Slovenija v svetu Boštjan Kocmur. Upamo, da bomo ob tej priložnosti lahko pozdravili in izrekli dobrodošlico novim uslužbencem slovenskega veleposlaništva. Obiskal nas bo tudi naš škof Anders Arborelius.

Prepričan sem, da je med našimi bralci mnogo takšnih, ki se čutijo sposobne speči kakšno pecivo. S tem bi v veliki meri zmanjšali stroške tega praznovanja. Hvaležni bomo tudi, če lahko prispevate kakšne predmete, primerne za srečolov, katerega bodo tudi letos vodili člani SKD Simon Gregorčič iz Köpinga. Bandero s podobo blaženega Antona Martina Slomška ter Kraljice Slovencev, brezjanske Matere Božje letos rojaki iz Stockholma. Vabim vse delujoče glasbene in druge skupine, da prispevajo kakšno točko h kulturnemu programu, ki se bo odvijal po maši v dvorani, kjer bo pozneje tudi ples. Prosim, oglasite se na telefon 031 711 54 21.

Stroški prireditve presegajo naše zmožnosti, zato prosim vse vas – Slovensko zvezo, društva in posameznike za prispevke, ki jih lahko nakažete na konto SKM PG 435 64 19-4 s pripisom »za Vadsteno 2002«.

Za morebitne darove in prispevke hvala že v naprej. Vseh dobrotnikov se bomo posebej spomnili pri sveti maši v Vadstenu.

Švedska slovnica za Slovence

Vsa leta smo pogrešali švedsko slovenski slovar in slovnico, vendar v bodoče ne bo več tako. Slovenska katoliška misija na Švedskem bo v okviru 40. obletnice svojega obstoja izdala ŠVEDSKO SLOVNICO ZA SLOVENCE avtorice Avguštine Budja. Izdajo le te so s pomočjo našega delegata Msgr. Janeza Puclja iz Nemčije omogočili uredništvo Družine in delno RS. Knjiga pa bo dosegla svoj namen šele takrat, ko jo boste uporabljali vsi, ki bi radi izboljšali znanje švedskega, pa tudi slovenskega jezika. Knjigo boste lahko naročili in kupili na sedežu naše misije ali pa kar pri meni, ko bom pri vas. Geslo tega projekta je: **Švedsko-slovenska slovnica naj najde mesto v vseh slovenskih domovih!**

Vaš dušni pastir Zvone Podvinski

P. S.: Novi slovenski občasni reviji, ki naj bi povezovala slovenska društva na Švedskem, voščim kot vaš narodni dušni pastir lepo in dolgo poslanstvo. Predvsem pa želim, da bi imeli veliko dobrih dopisnikov in seveda zvestih bralk in bralcev!

Kulturno društvo Slovenija Olofström - rekordno leto

Leto 2001 je bilo za KD Slovenija rekordno glede na število članov. Kar 222 smo jih imeli. Zavedamo se, da bo vse težko obdržati, saj se ljudje nenehoma selijo, bodisi v Slovenijo ali pa v druge kraje na Švedskem. Vedno znova je potrebno iskati načine, da bi pritegnili nove in zadržali stare člane – ponuditi jim je treba nekaj kar jih zanima. Pri nas je to Društveno glasilo, različne prireditve, informacije ipd.

Sodelovanje z občino Medvode

Tudi preteklo leto smo se sestali z občinskimi veljaki iz Medvod pri Ljubljani, se z njimi dogovorili za sodelovanje tudi v bodoče, pa ne samo to: našemu društvu so obljubili tudi materialno podporo. Pogovarjali smo se tudi o srečanju v Olofströmu leta 2004, ko bo KD Slovenija staro 30 let. Če bodo držale napovedi, bo tega leta Slovenija postala članica EU – torej bi lahko organizirali srečanje občinskih mož Olofströma in Medvod vendar je to še stvar dogovora. Naj dodam še to, da sodelujemo tudi s KUD Oton Župančič iz Sore katero ima bogato kulturno dejavnost: dramsko, folklorno in harmonikarsko skupino, pevski zbor itd. Povezava je za nas življenjskega pomena, saj je njihov upravni odbor naš glas pri medvoški občini in svétnikih na občinskem svetu. Ob času našega obiska je potekala nagradna likovna razstava katero smo si ogledali in ob tej priložnosti predstavili delo Slovenske zveze na Švedskem.

Klavdijin dnevnik iz Slovenije

Klavdija Rener iz Bromölle, 28-letna pripadnica druge, na Švedskem rojene generacije, je bila vrsto let društvena tajnica, trenutno pa je zadolžena za kulturno dejavnost in obenem sourednica švedskega dela Društvenega glasila – Medlemsbladet. V septembru 2001 se je udeležila enotedenskega seminarja slovenskih izseljenskih medijev v Sloveniji. Naj dodamo še, da je vse kar boste prebrali napisala v slovenskem jeziku kar je - glede na to da ni nikoli obiskovala slovenske šole - pravi podvig.

Nedelja, 2. september

V Ljubljano sem pripotovala ob 15. uri in s pomočjo taksista dokaj hitro našla hotel M. Ob 19.30 smo se vsi udeleženci seminarja srečali pred hotelsko recepcijo, da se pred večerjo drug z drugim seznanimo. Precej me je pestila trema, ki pa je pri večerji kar izginila. Dobila sem mesto poleg Pavla Udira iz Stockholma. To je bilo najino prvo srečanje – zadrega je po nekaj trenutkih povsem izginila. Vsi udeleženci seminarja smo bili slovenskega porekla, pogovor je stekel kot da bi bili že stari znanci. Ko sem si kasneje v sobi ogledala program za naslednji teden, sem uvidela, da bo potrebno pisati dnevnik – toliko stvari si je enostavno nemogoče zapomniti.

Ponedeljek, 3. september

V časopisni hiši Delo nas je sprejel in pozdravil odgovorni urednik Mitja Meršol; praktične nasvete za delo pa nam je posredovala urednica Dela Fax Lada Zei. Zgodovino in delovanje Dela je predstavil svetovalec odgovornega urednika Vlado Schlamberger. Ves čas je bila z nami tudi novinarka Dragica Bošnjak.

Torek, 4. september

Dopoldne smo obiskali medijsko hišo RTV-Slovenija. Predstavili so nam radijske programe, čemur so sledila predavanja in zanimivi razgovori. Skupina se je nato razdelila; polovica si nas je ogledala TV-Slovenija, druga polovica pa si je obiskala Radio Ognjišče. Vsi smo bili prijazno sprejeti.

Sreda, 5. september

Predavanje na Uradu vlade za informiranje (UVI) – predavala je direktorica dr. Alja Brglez – je bilo zelo zanimivo in poučno. V pisarni STA (Slovenska tiskovna agencija) sem se čudila, da uslužbenci lahko delajo v tako tesnih prostorih. Da je to mogoče, nam je pojasnil direktor g. Labernik. V parlamentu RS nam je sekretarka Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Barbara Sušnik nazorno predstavila delo parlamenta in Komisije. Odgovarjala je tudi na naša vprašanja, vendar nisem opazila, da bi si kdo od gostiteljev vprašanja tudi zapisoval. Pogrešali smo tudi g. Pukšiča, predsednika Komisije, ki je bil zadržan, vendar ni poslal svojega namestnika, tako da za nas življensko važnih vprašanj sploh nismo obravnavali.

Čisto drugače pa je bilo na Ministrstvu RS za zunanje zadeve: zunanji minister Dimitrij Rupel nam je naklonil več časa kot smo pričakovali, skrbno je odgovarjal na naša vprašanja. Tega dne sta nas sprejela tudi takratna državna sekretarka Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Magdalena Tovornik in Janez Potočnik, ministrski svetnik, zadolžen za pogajanja Republike Slovenije z EU. Na Ministrstvu za obrambo so nas politiki - obrambni minister Anton Grizold, državni sekretar Janko Deželak in Milan Jazbec ter predstavnica za stike z javnostjo Mirjam Mažgon - prepričevali o nujnosti RS za vstop v pakt NATO. Za prijeten zaključek tega dne je poskrbela mag. Rozina Švent, ki je bila naš vodič v Narodno Univerzitetni knjižnici (NUK).

Nadaljevanje v naslednji številki IG SZ.

SD Simon Gregorčič, Köping

S precej zajetnim pismom se nam oglašča predsednik društva Alojz Macuh, ki med drugim opozarja in nas vabi na SLOVENSKO SREČANJE 2002, ki bo oktobra tega leta v Köpingu. Naknadne informacije - datum, kraj in vse ostalo – pridejo po pošti.

Pisma v celoti tokrat ni bilo mogoče objaviti, bomo pa to storili v eni izmed naslednjih števil IG.

Naslovi slovenskih društev in drugih važnejših institucij

SLOVENSKA ZVEZA
BOX 237
261 23 Landskrona
Preds. C.M. Stopar 0457-771 85

KK "SLOVENIJA"
c/o Rudolf Uršič
Norregatan 9
633 46 Eskilstuna
Preds. Rudolf Uršič, 016-144549

SKD "FRANCE PREŠEREN"
BOX 5271
402 25 Göteborg
Preds. Marija Turnšek 031-87 40 58

SD "IVAN CANKAR"
BOX 4009
300 04 Halmstad
Preds. Branko Jenko, 0371-30315

SKD "PLANIKA"
V:a Hindbyv. 18
214 58 Malmö
Preds. I. Franseus 040 - 49 43 85

SLOVENSKO DRUŠTVO
Scheelegatan 7
731 32 Köping
Preds. Alojz Macuh, 0221-18544

SD "LIPA"
BOX 649
261 25 Landskrona
Preds. Andrej Lazukič, 042-82202

KD "SLOVENIJA"
Vallmovägen 10
293 34 Olofström
Preds. Ciril M. Stopar, 0457-77185

SLOVENSKO DRUŠTVO
BOX 832
101 36 Stockholm
Preds. Kristian mlakar, 08-550 65708

SLOVENSKI DOM
Parkgatan 14
411 38 Göteborg
Preds. Jože Zupančič, 031-981937

SÅNGFÖR. "ORFEUM"
c/o Bencek-Budja
Hantverkareg. 50
261 52 Landskrona
Preds. Robert Karlin, 0418-26926

SLOVENSKA AMBASSADEN
Styrmansgatan 4 - 1
114 54 Stockholm
08-662 9436
08-662 9437

Katoliška Misija
Parkgatan 14
411 38 Göteborg
031-711 54 21

Veleposl. K. Švedske
Ajdovščina 4/8
SI - 1000 Ljubljana
(+386) 01-300 02 70
Fax (+386) 01-300 02 71

V krovno organizacijo "Slovenska zveza na Švedskem" je trenutno vključenih 11 bolj ali manj uspešnih slovenskih društev. Nekaj je zelo aktivnih, druga imajo vrsto težav; upad članstva, slabe gmotne razmere, nesporazumi, nezadovoljivi notranji odnosi itd.

Nehote se nam vsili misel, da na gosto poseljenih področjih z visoko koncentracijo priseljencev kot so denimo Skåne, Halland in Stockholm vsaj s članstvom ne bi smelo biti problemov, pa vendarle so. Dejstvo, da imajo denimo društva "Planika" - Malmö, "Slovenija" - Olofström in "Slovensko društvo" Stockholm približno enako število članov kaže, da so prevsem organizacijski. Statistično gledano bi moralo biti razmerje Malmo - Olofstrom vsaj 3:1, Stockholm - Olofstrom pa morda 6:1. Da ni tako, si lahko le delno pojasnimo s tem da imata Malmo in Stockholm neprimerno večjo ponudbo prireditev in kulturnih dobrin, vprašanje pa vendarle ostaja odprto.

JoF